

1. Obiekt

DOM MIESZKALNY

2. Czas powstania

ok. 1500 /
2. poł. XVIII /
ok. 1910

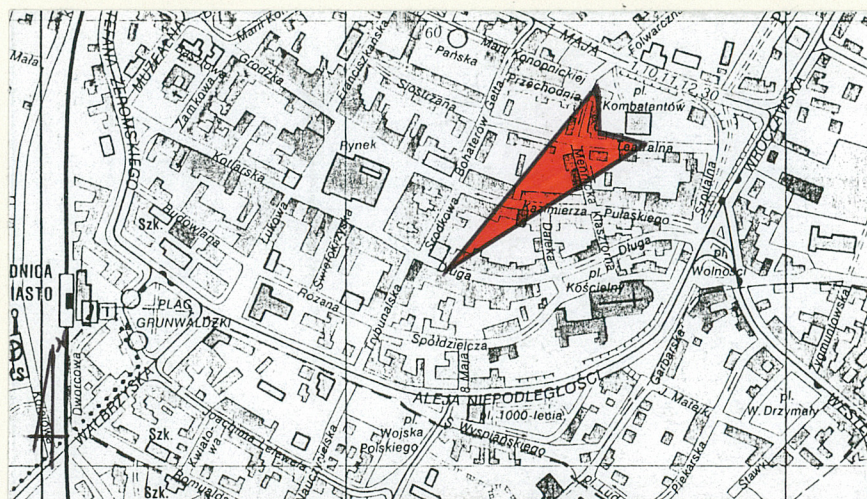
3. Miejscowość

ŚWIDNICA

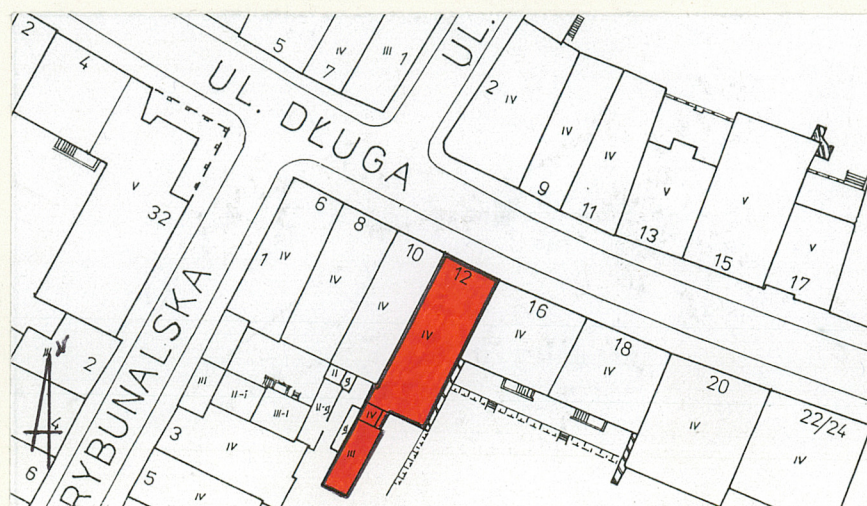
11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

1. Elewacja frontowa pn.-wsch.

2. Plan orientacyjny 1: 10 000.

3. Plan sytuacyjny 1: 1000.

4. Adres

ul. Długa 12
58-100 Świdnica

nr hipoteczny

lub. ewid. gruntów

5. Przynależność administracyjna

województwodolnośląskie.....

gmina Świdnica, pow.: Świdnica

6. Poprzednie nazwy miejscowości

SCHWEIDNITZ

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwowrocławskie.....

powiatŚwidnica.....

8. Właściciel i jego adres

Miejska Gmina Świdnica
ul. 1. Maja 21-23
58-100 Świdnica

9. Użytkownik i jego adres

sklep papierniczy,
lokatorzy kwaterunkowi,

10. Rejestr zabytków

Nr data

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Najstarszym, zachowanym reliktem zabudowy obecnej parceli przy ul. Długiej 12, jest kamienne pomieszczenie piwniczne, sklepione ostrołuczną kolebą. Znajduje się ono pod częścią frontową budynku i bezpośrednio przylega do parceli nr 10. Pochodzi prawdopodobnie z ok. roku 1500.

Wg *Studium historycznej zabudowy kwartału urbanistycznego...* w okresie późnego średniowiecza wykształcił się w tym miejscu szczytowy budynek dwutraktowy, którego śladem oprócz wspomnianego pomieszczenia piwnicznego jest widoczny fragment kamiennego fundamentu sąsiedzkiego z parcelą nr 10. Usytuowany on jest pośrodku piwnicy tylnej. Natomiast zamurowane przejście przy północno-wschodnim narożniku frontowej piwnicy średniowiecznej mogło prowadzić do, być może istniejącej jeszcze, równoległej pochylni-wyjścia.

Na najstarszym przekazie ikonograficznym miasta, jakim jest aksonometryczny widok Świdnicy z 1623 roku, widoczna jest kamienica szczytowa, trójkondygnacyjna, dwuosiowa z wejściem po prawej stronie. Jej głębokość była równa budynkom sąsiednim. Natomiast już ok. połowy XVIII w. na rycinie wykonanej wg rysunku F.B.Wernera, obecna kamienica nr 12, jak i sąsiadująca z nią 10-ka są wyraźnie przedłużone w głąb podwórza. Jednocześnie Werner utrwalił barokowy charakter trójkondygnacyjnej, trójosiowej

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje)

Budynek w zwartej zabudowie kamienicznej, po południowo-zachodniej stronie ul. Długiej, elewacją frontową skierowany na północny wschód. Kamienica na podłużnej parceli z wąską oficyną prostopadłą do elewacji tylnej i nieogrodzonym podwórzem; czterokondygnacyjna, podpiwniczona, kryta płaskim dachem jednospadowym, z naczółkiem od frontu. Oficyna trójkondygnacyjna z kondygnacją strychową, kryta płaskim dachem jednospadowym.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA: fundamenty i piwnice kamienne, wyżej budynek murowany z cegły na zaprawie wapienno-piaskowej, otynkowany. W południowy narożnik oficyny wmurowane na wysokości pierwszej i drugiej kondygnacji, kamienne elementy, prawdopodobnie relikty dawnego portalu.

Sklepienia: w piwnicy pod dwoma frontowymi traktami pomieszczenie kryte kamienną kolebą na łuku ostrym; Koleba usytuowana prostopadle do elewacji frontowej, z widocznymi śladami szalunków. Pod tylną częścią sieni wydłużone pomieszczenie piwniczne kryte spłaszczoną, ceglana kolebą. W przyziemiu oficyny trzy przesła ceglanego sklepienia żaglastego.

Stropy: w piwnicy pod trzecim, czwartym i piątym traktem strop odcinkowy. Na pozostałych kondygnacjach drewniane stropy belkowe z podsufitką, w pomieszczeniach handlowych przyziemia wsparte na stalowych, otynkowanych podciągach.

Dach: płaski o niewielkim spadzie w kierunku elewacji tylnej, z naczółkiem od frontu. Kryty papą, naczółek dachówką ceramiczną. Dach oficyny płaski jednospadowy, ze spadem w kierunku podwórza.

Więźba dachowa: drewniany stropodach.

Posadzki: we frontowym pomieszczeniu piwnicy klepisko, w pozostałych jastrych. Na pierwszej kondygnacji w pomieszczeniach handlowych jastrych, kafle ceramiczne, lastriko. W sieni kafle ceramiczne. W pozostałych pomieszczeniach drewniane podłogi deskowe.

Schody: do piwnicy jednobiegowe zakręcane w literę S, ceglane. Do najniższej, frontowej piwnicy schody ceglane, jednobiegowe. W sieni schody jednobiegowe, obustronnie zakręcane, z wąską, podłużną duszą; konstrukcja stalowa z ażurowymi podstopnicami, drewniane stopnie, tralkowa, drewniana balustrada z nodusami i drewnianą poręczą. Na pierwszej kondygnacji cylindryczny słupek z nodusem, przewężeniem i kulą w zwieńczeniu. Na belce policzkowej metryczka wykonawcy: „Hermann Kluge, Schweidnitz”.

Drzwi: frontowe drewniane, jednoskrzydłowe, płycinowo-ramowe, z szerokimi bocznymi obramieniami i prosto zamkniętym nadświetlem.

<p>14. Kubatura</p> <p>Ok. 3 500 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 750 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>handlowo-mieszkalne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>handlowo-mieszkalne</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.)</p> <p>W okresie powojennym poza interwencyjnymi naprawami pokrycia dachowego i odświeżaniem elewacji, większe prace modernizacyjne wykonywali jedynie użytkownicy poszczególnych lokali.</p> <p>Ok. połowy lat 90. przeprowadzona została modernizacja lokalu handlowego w przyziemiu.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Kamienica w średnim stanie technicznym, w dużym stopniu zdekapitalizowana, oficyna w zdecydowanie złym stanie.</p> <p><u>Fundamenty i piwnice</u> suche, <u>mury</u> kamienicy w dobrym stanie o nie naruszonej konstrukcji, <u>mury</u> oficyny spękane na całej wysokości. Zły stan elewacji <u>ubytki tynków i cegły</u>. <u>Więźba dachowa i pokrycie dachu</u> w stanie względnie dobrym. Drobne ubytki w balustradzie <u>schodów</u>, w ich dolnym biegu. Stolarka drzwiowa i okienna częściowo wymieniona. Nie konserwowane stalowe <u>witryny</u> w przyziemiu. Zły stan <u>instalacji</u>.</p>	
<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Budynek wraz z oficyną wymaga remontu kapitalnego przy maksymalnym zachowaniu elementów świadczących o jego wartości historycznej (piwnica frontowa, sklepiona oficyna, elewacje, układ sieni z klatką schodową, witryny, drzwi frontowe i wewnętrzne).</p>			

21. Akta archiwalne i źródła ikonograficzne (rodzaj, numer i miejsce przechowywania)

1. Widok perspektywiczny Świdnicy. G.Linzner, 1690r. wg rysunku z 1623r. /W:/ J.Schmidt: Bemerkung zu dem Pläne. Schweidnitz 1862,
2. Widok perspektywiczny Świdnicy, ok. 1743-47. F.B.Werner /W:/ Schubert H.: Bilder aus der Geschichte der Stadt Schweidnitz, Schweidnitz 1911, s. 31,

22. Bibliografia

1. "Adressbuch der Stadt Schweidnitz" Schweidnitz 1884, 1901, 1924, 1931, 1939, 1942,
2. Chorowska M., Karst D., Lasota Cz., Małachowicz M., Studium historyczne zabudowy kwartału urbanistycznego w Świdnicy..., Wrocław luty 1996, mmps Urząd Miasta w Świdnicy, s. 8, il. 1-4,

23. Uwagi różne

24. Opracowanie karty ewidencyjnej

tekst I. Bińkowska, A. Hryniewicz, wrzesień 2000r. *[signature]*
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Artur Hryniewicz, wrzesień 2000r. *[signature]*
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Artur Hryniewicz, wrzesień 2000r. *[signature]*
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Załączniki

4 wkładki do karty,

1. Miejscowość:	ŚWIDNICA	2. Obiekt (nazwa jak na karcie)	3. Zawartość wkładki: nazwa materiału uzupełniającego
2. Gmina:	ŚWIDNICA	DOM MIESZKALNY	c.d. historii i opisu,
3. Powiat:	ŚWIDNICA		
4. Województwo:	DOLNOŚLĄSKIE		

c.d. historii:

elewacji frontowej. Na przekazie tym nie uwzględniono, istniejącej do dziś, późnobarokowej oficyny tylnej. Biorąc pod uwagę przykrycie przyziemia sklepieniami żaglastymi musiała ona powstać w 2. poł. XVIII wieku. Przy jej wznoszeniu częściowo wykorzystano materiał rozbiórkowy o starszym rodowodzie. Na szczególną uwagę zasługują ciosy kamienne z południowego narożnika oficyny. W swojej pierwotnej wersji oficyna posiadała tylko dwie kondygnacje.

Na litografii z ok. 1890 r., pochodzącej z; „Album von Schweidnitz und Umgegend”, widzimy omawianą przez nas kamienicę pozbawioną barokowego wystroju i wraz z przylegającą do niej kamienicą nr 10 oraz 8 przykrytą płaskim dachem.

W 1905 roku, zgodnie z informacjami zawartymi w książce adresowej, budynek należał do Juliusa Wischeroppa. Sądząc po statusie społecznym mieszkańców, kamienica nie reprezentowała wysokiego standardu. Możemy domniemywać, że był to nadal ukształtowany w okresie nowożytnym dom poddawany jedynie niewielkim modernizacjom. Prawdopodobnie wraz ze zmianą właściciela doszło do jego gruntownej przebudowy, nadającej budynkowi dzisiejszy kształt. Najstarsza znana nam wzmianka o nowym właścicielu pochodzi z książki adresowej z 1914 roku. Stał się nim kupiec Max Opitz. W wyniku przeprowadzonych przez niego zmian powstała nowoczesna kamienica czynszowa, której nowi lokatorzy, reprezentowali zdecydowanie wyższy status społeczno-majątkowy. Świadczy to o znacznym zakresie przebudowy, która miała miejsce najprawdopodobniej ok. 1910 r., co potwierdzają zarówno użyte rozwiązania konstrukcyjne, jak i kompozycja fasady. Reprezentuje ona, przy zastosowaniu wielkiego porządku, połączenie elementów neoklasycystycznych z neobarokowymi. Stolarka drzwi frontowych jest także typowa dla tego okresu. Zachowane witryny-gabloty sklepowe pochodzą z okresu międzywojennego.

c.d. opisu:

Skrzydło wydzielone od bocznych części pilastrami kanelowanymi w górnych partiach. Nadświetle od dołu wydzielone gzymsem wygiętym owalnie pośrodku skrzydła drzwi. W dolnej części płaski cokół, wyżej prostokątna płyцина w ramie i prostokątny, pionowy, przeszklony otwór, nad nim wolutowo wygięty naczółek z pionową, dzwonkową dekoracją po bokach otworu. Poniżej wygięcia owalny element, po bokach dwie wklęsłe rozetki

Wkładkę założył: ...Artur Hryniewicz, wrzesień 2000 r.,

Miejsce przechowywania negatywów.....

kwiatowe. W częściach bocznych nad cokółami prostokątne, pionowe płyciny i prostokątne, przeszklone otwory, zamknięte wolutowo. Nadświetle podzielone pionowymi szczeblinkami.

Wewnętrzne drzwi do mieszkań prostokątne, jednoskrzydłowe z nadświetlem zamkniętym odcinkowo. W dolnej części z trzema pionowymi płycinami, w górnej przeszklone, z małymi, prostokątnymi kwaterami wokół dużej centralnej. Okna: drewniane, skrzynkowe, prostokątne, dwuczęściowe ze ślaniem, pozbawione dekoracji. Witryna sklepu współczesna, metalowa. Dwie stalowe, częściowo przeszklone witryny-gabloty po obu stronach witryny sklepowej.

RZUT: budynek na planie prostokąta wydłużonego na osi północny wschód - południowy zachód, elewacją frontową skierowaną na północny wschód. Pięciotraktowe wnętrze, trakty środkowe wąskie. Sień prosta, przelotowa wzdłuż granicznej ściany południowo-wschodniej, z klatką schodową w środkowych traktach. Wąska, prostokątna oficyna przy lewej części elewacji tylnej, z czterema pomieszczeniami na pierwszej kondygnacji, z których dwa południowe kryte sklepieniami żaglastymi.

BRYŁA: jednorodna, zwarta. Budynek podpiwniczony, czterokondygnacyjny z kondygnacją strychową, kryty dachem płaskim, o nieznacznym spadzie połaci w kierunku elewacji tylnej. Od frontu ścięty naczółek imitujący dach mansardowy. Zróżnicowanie głębokości piwnic: frontowa obniżona w stosunku do tylnej. W trakcie środkowym od drugiej kondygnacji prostokątny w rzucie świetlik, kryty szklanym zadaszeniem, do świetlika przylega pion sanitarny. Oficyna trzykondygnacyjna z kondygnacją strychową, kryta dachem płaskim o spadzie w kierunku podwórza.

ELEWACJE: elewacja frontowa północno-wschodnia: czterokondygnacyjna, czteroosiowa, kryta ściętym naczółkiem imitującym dach mansardowy. Na pierwszej kondygnacji z lewej prostokątny otwór wejściowy do sieni. Po prawej prostokątna, metalowa witryna z drzwiami do sklepu oraz dwie gabloty. Na drugiej kondygnacji silnie wyładowany gzyms podokienny, na nim wsparte pięć pilastrów wielkiego porządku: pomiędzy osiami i na narożnikach. Pilastry zwieńczone na czwartej kondygnacji głowicami akantowo-wolutowymi i gzymsem. Nad pilastrami gzyms wieńczący, wygięty łukowo nad środkowymi osiami. W niskim frontonie poniżej gzymsu kartusz w akantowej ramie, wsparty na masce. W naczółku dachu trzy lukarny, środkowa o podwójnej szerokości, wszystkie z oknami zamkniętymi odcinkowo.

Elewacja tylna południowo-zachodnia: czterokondygnacyjna z kondygnacją strychową. Po lewej z oficyna do wysokości czwartej kondygnacji, po prawej trzy osie okienne. Na pierwszej kondygnacji prostokątny otwór wejściowy do sieni. Wyżej w dwóch prawych osiach balkony, w lewej otwory okienne. Wszystkie otwory okienne prostokątne.

Elewacja boczna oficyny, podwórzowa: trzykondygnacyjna z kondygnacją strychową, pięcioosiowa. Otwory na pierwszej kondygnacji zamurowane. Otwory okienne powyżej prostokątne, na kondygnacji strychowej tylko trzy, mniejsze. Silnie wyładowany okap dachu. Na lewym narożniku kamienne ciosy, prawdopodobnie pochodzące z obramień okiennych i drzwiowych.

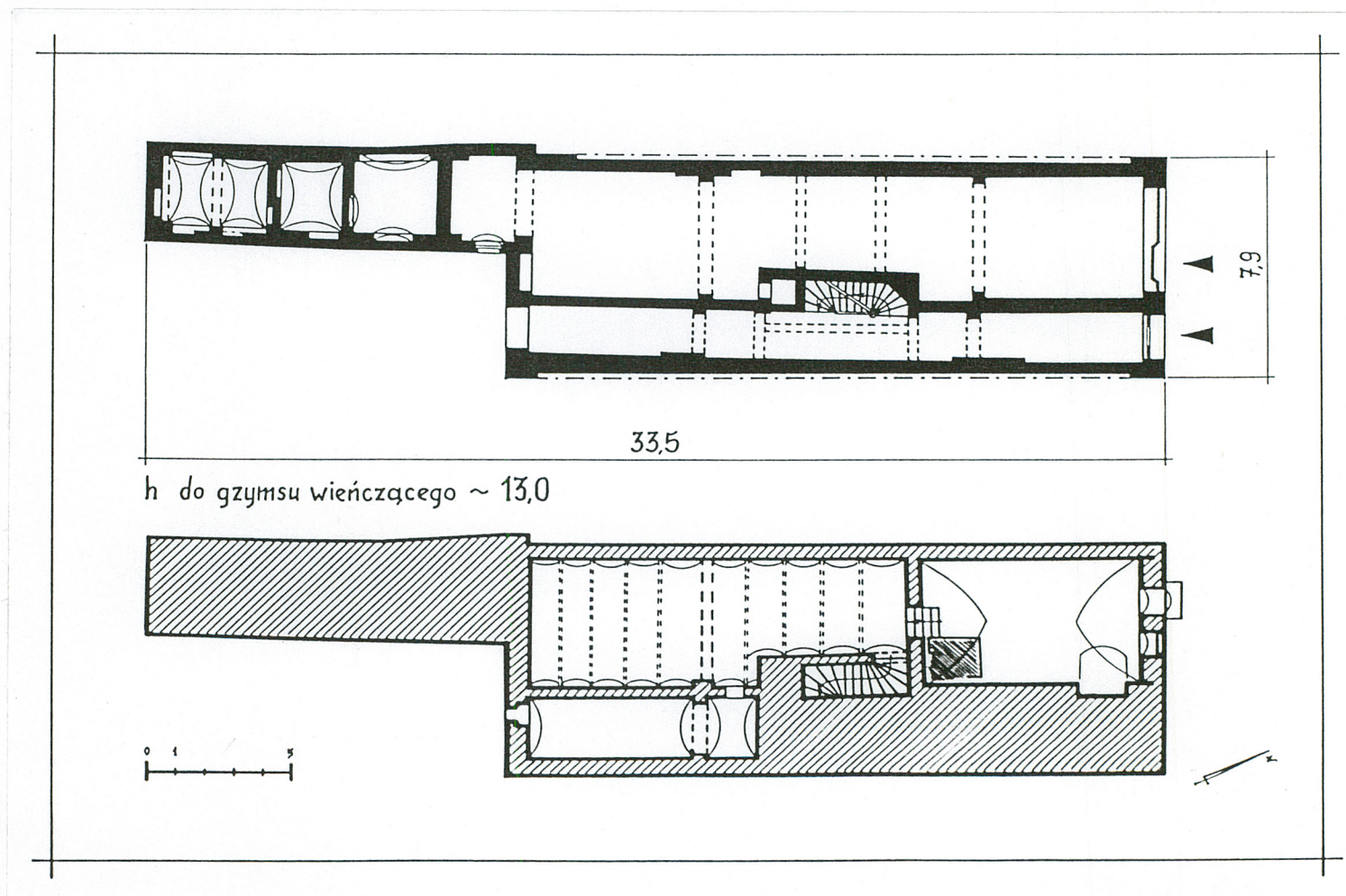
Elewacja tylna oficyny: z zamurowanym, odcinkowo zamkniętym otworem na pierwszej kondygnacji, wyżej otynkowana, jedynie na kondygnacji strychowej prostokątny otwór okienny.

INSTALACJE: elektryczna, wodna, kanalizacyjna, gazowa, ogrzewanie piecami węglowymi, w sklepie elektryczne.

1. Miejscowość ŚWIDNICA
 2. Gmina ŚWIDNICA pow.: ŚWIDNICA
 3. Województwo DOLNOŚLĄSKIE

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
 DOM MIESZKALNY

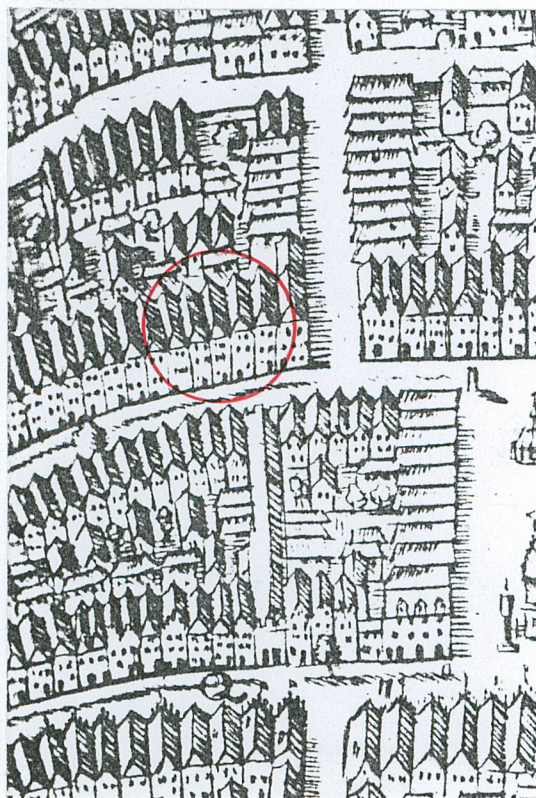
5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
 RZUT PRZYZIEMIA I PIWNIC, IKONOGRAFIA,
 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

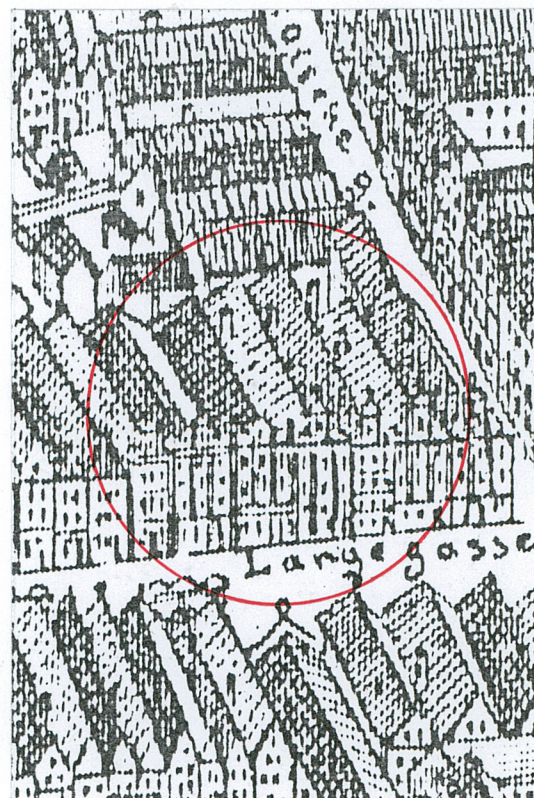
4. Rzut przyziemia i piwnic.

Wkładkę założył: Artur Hryniewicz, wrzesień 2000r.
 (imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

5. Fragment widoku aksonometrycznego miasta z 1623 roku.

6. Fragment grafiki wg rys. F.B.Wenera z ok. 1745.

7. Elewacja tylna pd.-zach.

1. Miejscowość... ŚWIDNICA

2. Gmina... ŚWIDNICA pow.: ŚWIDNICA

3. Województwo... DOLNOŚLĄSKIE

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DOM MIESZKALNY

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

8. Elewacja pd.-zach. oficyny.

9. Zamurowana brama w oficynie.

10. Elewacja pd.-wsch. oficyny.

11. Fasada, 4. kond. i naczółek dachu.

Wkładkę założył: Artur Hryniewicz, wrzesień 2000r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

12. Fasada, dekoracja nad środkowym pi-
lastrem.

13. Fasada, 1. kondygnacja.

14. Fasada, głowica pi-
lastra.

15. Witryna-gablota skle-
powa.

16. Drzwi frontowe.

1. Miejscowość.....ŚWIDNICA.....
 2. Gmina ŚWIDNICA, pow.: ŚWIDNICA
 3. Województwo ..DOLNOŚLĄSKIE..

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DOM MIESZKALNY

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

17. Sien, widok ogólny.

18. Dolny słupek balustrady schodów.

19. Górny słupek balustrady schodów.

Wkładkę założył: Artur Hryniewicz, wrzesień 2000r. *[Signature]*
 (imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

20. Klatka schodowa na 4. kondygnacji.

21. Oficyna, wtórnie użyty kamienny detal.

23. Ostrołucznie sklepiona piwnica.

22. Oficyna, wtórnie użyty kamienny detal.